

LATVIJAS REPUBLIKAS
SAEIMA

■ Saeimas nams

Saeimas ēku arhitektūra un interjers

Latvijas Republikas parlamenta ēkas atrodas Rīgā. Tās izvietotas vecpilsētas ziemeļrietumos gar Jēkaba ielu. Ēku grupas robežas iezīmē Torņa, Aldaru, Mazā Trokšņu un Klostera iela.

Saeimas nams

Saeimas galveno ēku, kas atrodas Jēkaba ielā 11, dēvē par Saeimas namu. Tajā izvietota Sēžu zāle, Saeimas priekšsēdētāja un Saeimas Prezidija locekļu, kā arī citu amatpersonu un darbinieku darba telpas. Saeimas nams ir ne tikai deputātu darba vieta, bet arī nozīmīgs kultūras piemineklis. Tajā ir daudz greznu un vēsturiski nozīmīgu telpu, kas tiek izmantotas viesu uzņemšanai, sanāksmēm, konferencēm un citiem pasākumiem.

Ēka pēc vācbaltu arhitekta Augusta Roberta Pflūga un pirmā akadēmiski izglītotā latviešu arhitekta Jāņa Fridriha Baumaņa projekta tika celta laikā no 1863. gada līdz 1867. gadam Vidzemes bruņniecībai. Vairāk nekā 160 gadu ilgajā pastāvēšanas laikā celtnē notikušas vairākas pārbūves. Lielākā no tām tika veikta pēc 1921. gadā ļaunprātīgi izraisītā ugunsgrēka, kas iznīcināja Sēžu zāli un iekštelpas. Sagruvušo ēkas daļu un Sēžu zāli atjaunoja pēc arhitekta Eižena Laubes projekta, telpas piemērojot Latvijas Republikas parlamenta vajadzībām.

Saeimas nama fasāde, kā arī laternas, dekoratīvie iežogojuma stabi un ķēdes ir zīmīgi eklektikas stila paraugi. Pie Saeimas nama galvenās ieejas ir divas plāksnes – Latvijas Republikas Saeimas

plāksne un piemiņas plāksne, kas tika uzstādīta par godu Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 30. gadadiņai un veltīta 4. maija deklarācijas pieņemšanai. Virs Saeimas nama ieejas ir Latvijas valsts ģerbonis, bet nama fasādē izvietots Lāčplēša tēls. Savukārt pie nama ieejas no Jēkaba ielas ir Latvijas Republikas Saeimas simtgadei veltīta plāksne. 1. Saeima uz pirmo sēdi sanāca 1922. gada 7. novembrī un iemiesoja tautas uzticību savam valstiskumam, brīvībai, neatkarībai un demokrātijai. Līdz ar parlamenta sanākšanu spēkā stājās arī Latvijas valsts pamatlikums – Satversme, kas noteica valsts iekārtu un varas īstenošanas principus.

Greznā **Sēžu zāle** ir šā nama nozīmīgākā telpa. Deputāti šeit sanāk uz sēdēm, lai debatētu un pieņemtu likumus. Zāle ir sadalīta divās daļās – deputātu sektorā un viesu sektorā. Savu pašreizējo izskatu ar sēdvietu izvietojumu amfiteātra formā Sēžu zāles deputātu sektors ieguva tikai 1998. gadā. Tajā ir vietas 100 Saeimas deputātiem, kā arī īpašas vietas atvēlētas Valsts prezidentam, Ministru prezidentam, ministriem un Saeimas Prezidijam. Zāles sienas sedz tumši ozolkoka paneli. Pie Prezidija vietām ir divi karogi: Latvijas valsts karogs un Eiropas Savienības karogs, savukārt virs Prezidija vietām redzams pēc fotogrāfijas atjaunots no ozolkoka darināts mūsu valsts ģerbonis. Zālē redzamas arī plāksnes ar Satversmes pirmo divu pantu tekstiem. Tās ikvienam simboliski atgādina, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika un Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai. Nemainīgs cauri laikiem palicis

■ Balsošanas zāle

krāšņais griestu dekors, kurā antīkie ornamentu apvienoti ar latviskajiem saules un ozollapu motīviem. Skaistas ir arī neorenesanses formas durvis ar izsmalcinātajiem metāla rokturiem, kokgriezumā darinātajām rozetēm un pērļu ornamentu. Viesu sektorā saglabāties 19. gadsimta otrajā pusē veidotais sienu un griestu dekors, redzamas alegoriskas sieviešu figūras. Saeimas sēžu laikā te uzturas parlamenta darbinieki, žurnālisti un viesi.

Līdzās Sēžu zālei atrodas **Balsošanas zāle**, kas izbūvēta tikai 20. gadsimta astoņdesmitajos gados, un pašreizējo izskatu ieguvusi deviņdesmito gadu sākumā. Pirms tam šeit atradās iekšējais pagalmis. Zāles nosaukums cieši saistīts ar tās funkciju – šeit deputāti ar vēlētāju zīmēm balso, piemēram, vēlēšanu zīmēm balso, piemēram, vēlēšanu Valsts prezidentu un Saeimas Prezidiju. Te tiek rīkoti arī dažādi pasākumi. ▶

Zāli rotā unikāls mākslas darbs – glezna “Tautas veidots Latvijas karogs”. Tas radīts valsts simtgades ieskaņā festivāla “Staro Rīga” laikā, kad pie Saeimas nama īpašā mākslas performancē ikviens interesents audeklā ierakstīja savu vārdu un kopā izveidoja šo Latvijas karogu.

Sarkanā zāle bija viena no iespaidīgākajām neogotikas stila zālēm Rīgā. Vidzemes bruņniecība to izmantoja kā ēdamzāli. Šī telpa laika gaitā no sava sākotnējā izskata zaudējusi visvairāk. Zāles logu vitrāžas, ko izveidojis mākslinieks Ludis Bērziņš, ir ar etnogrāfiskiem motīviem. Agrākā gotiskās formas ozolkoka kamīna vietā šobrīd novietots Eduarda Spravņika Austras koka formā darinātais svečturis. To vainago Latvijas 19. vēsturisko apriņķu ģerboņi. Svences tajā tradicionāli iedezd divas reizes gadā – svinot valsts dzimšanas dienu 18. novembrī un neatkarības atjaunošanu 4. maijā. Te notiek Saeimas Prezidija sēdes, starptautiskas konferences, diskusijas, pieņemšanas un citi svinīgi pasākumi.

Dzelteno zāli Vidzemes bruņniecības laikā sauca par Dāmu salonu. Vidzemes landtāga sanāksmju starplaikā te notika balles un viesības. Pašlaik šajā zālē deputāti sniedz intervijas un tiekas ar Saeimas viesiem. Zāles dekorā ir izmantots Luija XVI stils ar tam zīmīgo rožu motīvu, un tā iekārtota ar eklektikas stila mēbelēm, kas saglabājušās no bruņniecības laikiem. No 19. gadsimta saglabājies arī lielais spogulis, bet pie pretējās sienas redzams Rituma Ivanova veidots Tautas padomes priekšsēdētāja, Satversmes sapulces prezidenta un pirmā Latvijas Valsts prezidenta Jāņa Čakstes portrets.

Vēl viena Saeimas reprezentācijas telpa ir **Viesu zāle**. Tajā eksponētas Parīzē 19. gadsimta vidū iecienītā franču gleznotāja Ogista Debē alegoriskās gleznas. Veicot sienu apdares atjaunošanas darbus, 2017. gada nogalē zālē tika atklāti sienas gleznojumi. Tie ir unikāli, jo veidoti daudzkrāsaini un brīvrokas gleznojuma tehnikā. Latvijā nav saglabājies daudz šādu mākslinieciski augstvērtīgu historisma laikmeta sienas gleznojumu. Ikdienā šeit Saeimas amatpersonas pieņem ārvalstu delegācijas, tiek rīkotas tikšanās, svinīgas pieņemšanas un preses konferences.

Baltajā zālē Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedri oficiālo vizīšu laikā sasveicinās ar ārvalstu vēstniekiem un viesiem. Tajā tiek rīkoti arī svinīgie pasākumi un tikšanās ar presi. Neorokoko stilā ieturētā interjera efektīgākā sastāvdaļa ir spoguļi, kurus rotā rokaja motīvi. Gliemežvāka ornamenta eksaltētie vijumi, kas izcelti ar zeltījumu, grezno Baltās zāles griestus.

Brūnajā zālē Saeimas priekšsēdētājs un viņa biedri tiekas ar ārvalstu viesiem. Arī šeit telpas dekorā un mēbeļu garnitūrā dominē neorokoko, bet sienu rotā vecmeistara Vilhelma Purviša glezna “Pavasaris”.

Zaļajā zālē notiek Saeimas Prezidija locekļu oficiālās tikšanās un īpašos gadījumos arī oficiālas ēdienreizes nelielām delegācijām. Zāles greznā lusta atspoguļo eiropiešu aizraušanos ar Austrumu mākslu.

Kamīnzālē redzam vienu no senākajiem Saeimas nama kamīniem. No tā arī cēlies zāles nosaukums. Telpā saglabājušās elegantas koka kāpnes, kas ved uz Sēžu zāli. Mēbeļu garnitūrā dominē klasicisma stils. Šeit atrodas senākais mākslas priekšmets Saeimas namā – 18. gadsimta Ķīnas porcelāna vāze. Kamīnzāle kalpo kā uzgaidāmā telpa augstajiem viesiem pirms tikšanās. Tāpat te redzams pirmā Latvijas ārlietu ministra Zigfrīda Annas Meierovica portrets. Tas ir atjaunotās Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētāju dāvinājums parlamentam par godu Latvijas starptautiskās atzišanas 95. gadadienai.

Citas Saeimas ēkas

Iepretim Saeimas namam atrodas vēl četras ēkas – Torņa ielā 3/5, Jēkaba ielā 16, Jēkaba ielā 10/12 un Jēkaba ielā 6/8.

Ēkā **Torņa ielā 3/5** izvietotas Saeimas deputātu darba telpas, kā arī kapela.

Torņa ielā 3/5 ir apvienotas divas ēkas. Nams Torņa ielā 3 atrodas kādreizējā aizsargmūra Jēkaba vārtu vietā. Tas būvēts 1704. gadā kā tipiska dzīvokļu māja, bet ēka Torņa ielā 5 celta 1685. gadā. Gadsimtu gaitā arī šīs ēkas vairākkārt pārbūvētas. Pēdējā namu rekonstrukcija notika laikā no 1999. gada līdz 2001. gadam. Veicot rekonstrukciju,

■ Dzeltenā zāle

vairākās telpās tika atklāti unikāli 18. un 19. gadsimta sienu gleznojumi, bet pagrabstāvā atsegts senās Rīgas aizsargmūra fragments.

Ēkā **Jēkaba ielā 16** izvietotas Saeimas frakciju, komisiju, deputātu un darbinieku darba telpas, kā arī Saeimas Apmeklētāju un informācijas centrs.

Ēkas fasādē redzamas gan klasicismam raksturīgās līmeniskās logu pārsedes, gan barokālie portāli un mansarda stāvs, kurā 20. gadsimta beigās tika veikta pārbūve.

Namā **Jēkaba ielā 10/12** atrodas Saeimas komisiju zāles, deputātu un darbinieku darba telpas. Nams savulaik būvēts Vidzemes bruņniecības vajadzībām. Nama fasādi, kas vērsta pret Jēkaba ielu, rotā neobaroka, neorokoko un neoklasicisma plastiskie dekorī.

2016. gada rudenī pēc rekonstrukcijas durvis vēra Saeimas ēka **Jēkaba ielā 6/8**. Ēka, kas savulaik būvēta bankas vajadzībām un daudzus gadus kalpojusi Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, pašlaik ieguvusi mūsdienīgu veidolu. Tagad tur notiek konferences un dažādi pasākumi, kā arī strādā Saeimas komisijas.

Ekskursijas Saeimas namā

Ikvienam interesentam ir iespēja apmeklēt Saeimas namu, lai klātienē iepazītos ar tā unikālo arhitektūru, interjeru un vēsturi. Ekskursijas var pieteikt, zvanot pa tālruni 67087380 vai 67087483 Saeimas Administrācijas Protokola nodaļai vai rakstot uz e-pasta adresi ekskursijas@saeima.lv. ■